

JUDr. Pavel Blažek, Ph.D.
MINISTR SPRAVEDLNOSTI ČR

Praha 4. července 2024
č. j. MSP-785/2022-ODKA-SPZ/15
Počet listů: 5
Přílohy: 3

MSP-785/2022-ODKA-SPZ/15

0100204004804870

Nejvyšší soud
Burešova 20
657 37 Brno

Obv. D. B. - stížnost pro porušení zákona

Přílohy:

- trestní spis Okresního soudu v Mostě sp. zn. 5 Nt 27001/2020
- trestní spis Okresního soudu v Litoměřicích sp. zn. 24 Nt 47/2021
- trestní spis Policie České republiky, Krajského ředitelství policie Ústeckého kraje, Územního odboru Most, 1. oddělení obecné kriminality sp. zn. KRPU-54989/TČ-2020-040871-SM-COV

Podle § 266 odst. 1, 2 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), podávám ve prospěch obviněného D. B.

stížnost pro porušení zákona

proti pravomocnému usnesení Okresního soudu v Mostě ze dne 11. 11. 2020, č. j. 5 Nt 27001/2020-26.

Řízení předcházející vydání napadeného rozhodnutí

- 1 Usnesením státní zástupkyně Okresního státního zastupitelství v Mostě ze dne 19. 8. 2020, č. j. 2 ZT 106/2020-28 (dále jen „usnesení státní zástupkyně OSZ v Mostě“), bylo podle § 172 odst. 1 písm. e) zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), zastaveno trestní stíhání obviněného D. B. (dále jen „obviněný“) pro zločin násilí proti úřední osobě**

podle § 325 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. b) zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník a pro přečin výtržnictví podle § 358 odst. 1 trestního zákoníku, kterých se měl dopustit tím, že dne 25. 3. 2020 přibližně ve 20:30 hodin, v Litvínově, okres Most, na točně tramvaje MHD, při provádění služebního zákroku službu konajícím uniformovaným policistou praporčíkem R. K., provádějící zde zákrok podle § 2 a § 10 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, kdy při tomto obviněný při umístování do sanitního vozu z důvodu převozu obviněného k ošetření do nemocnice v Mostě, fyzicky napadl poškozeného praporčíka R. K., a to tak, že jej úmyslně kopl do zápěstí pravé ruky, čímž mu způsobil objektivně prokázané poranění spočívající v podvrtnutí pravého zápěstí, s odpovídající dobou léčení a omezením v obvyklém způsobu života po dobu delší než týden a kratší než 6 týdnů a pracovní neschopnost trvající od 27. 3. 2020 do 17. 4. 2020, **neboť obviněný nebyl v době činu pro nepřičetnost trestně odpovědný.**

- 2 Předmětné usnesení nabylo právní moci dne 1. 9. 2020.

Napadené rozhodnutí

- 3 Usnesením Okresního soudu v Mostě ze dne 11. 11. 2020, č. j. 5 Nt 27001/2020-26 (dále jen „*napadené rozhodnutí*“), bylo rozhodnuto o tom, že se podle § 99 odst. 2 písm. a) trestního zákoníku obviněnému ukládá ochranné léčení protialkoholní v ústavní formě.
- 4 Napadené rozhodnutí nabylo právní moci téhož dne.

Právní posouzení

Relevantní právní úprava

- 5 Podle čl. 8 odst. 2 Listiny základních práv a svobod nikdo nesmí být stíhán nebo zbaven svobody jinak než z důvodů a způsobem, který stanoví zákon. Nikdo nesmí být zbaven svobody pouze pro neschopnost dostát smluvnímu závazku.
- 6 Podle čl. 11 odst. 1 Listiny základních práv a svobod má každý právo vlastnit majetek. Vlastnické právo všech vlastníků má stejný zákonný obsah a ochranu. Dědění se zaručuje.
- 7 Podle § 2 odst. 5 trestního řádu postupují orgány činné v trestním řízení v souladu se svými právy a povinnostmi uvedenými v tomto zákoně a za součinnosti stran tak, aby byl zjištěn skutkový stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro jejich rozhodnutí. Doznání obviněného nezbavuje orgány činné v trestním řízení povinnosti přezkoumat všechny podstatné okolnosti případu. V přípravném řízení orgány činné v trestním řízení objasňují způsobem uvedeným v tomto zákoně i bez návrhu stran stejně pečlivě okolnosti svědčící ve prospěch i v neprospěch osoby, proti níž se řízení vede. V řízení před soudem státní zástupce a obviněný mohou na podporu svých stanovisek navrhnout a provádět důkazy. Státní zástupce je povinen dokazovat vinu obžalovaného. To nezbavuje soud povinnosti, aby sám doplnil dokazování v rozsahu potřebném pro své rozhodnutí.
- 8 Podle § 2 odst. 6 trestního řádu hodnotí orgány činné v trestním řízení důkazy podle svého vnitřního přesvědčení založeného na pečlivém uvážení všech okolností případu jednotlivě i v jejich souhrnu.

- 9 Podle § 96 odst. 1 trestního zákoníku ochranné opatření nelze uložit, není-li přiměřené povaze a závažnosti pachatelem spáchaného činu a nebezpečí, které od pachatele v budoucnu hrozí pro zájmy chráněné trestním zákonem, jakož i osobě pachatele a jeho poměrům.
- 10 Podle § 96 odst. 2 trestního zákoníku újma způsobená uloženým a vykonávaným ochranným opatřením nesmí být větší, než je nezbytné k dosažení jeho účelu.
- 11 Podle § 99 odst. 1 trestního zákoníku soud uloží ochranné léčení v případě uvedeném v § 40 odst. 2 a § 47 odst. 1, nebo jestliže pachatel činu jinak trestného není pro nepřičetnost trestně odpovědný a jeho pobyt na svobodě je nebezpečný.
- 12 Podle § 99 odst. 2 trestního zákoníku může soud uložit ochranné léčení i tehdy, jestliže pachatel trestný čin spáchal ve stavu vyvolaném duševní poruchou a jeho pobyt na svobodě je nebezpečný, nebo (**písm. a**) pachatel, který zneužívá návykovou látku, spáchal trestný čin pod jejím vlivem nebo v souvislosti s jejím zneužíváním; ochranné léčení však neuloží, je-li vzhledem k osobě pachatele zřejmé, že jeho účelu nelze dosáhnout (**písm. b**).
- 13 Podle § 99 odst. 4 trestního zákoníku soud podle povahy nemoci a léčebných možností uloží ochranné léčení ústavní nebo ambulantní.
- 14 Podle § 99 odst. 6 trestního zákoníku ochranné léčení trvá, dokud to vyžaduje jeho účel. Ústavní ochranné léčení trvá nejdéle dvě léta; nebude-li v této době léčba ukončena, rozhodne soud před skončením této doby o jejím prodloužení, a to i opakovaně, vždy však nejdéle o další dvě léta; jinak rozhodne o propuštění z ochranného léčení nebo o změně ústavního léčení na léčení ambulantní, ledaže má pachatel vinu na tom, že soud v uvedené době nemohl rozhodnout; v takovém případě soud rozhodne bezodkladně po odpadnutí překážky bránící rozhodnutí. Trvání ochranného léčení uloženého podle odstavce 2 písm. b) může být ukončeno, jakmile se během jeho výkonu zjistí, že jeho účelu nelze dosáhnout; je-li nebezpečí, že odsouzený spáchá další trestný čin, soud v rozhodnutí o propuštění z ochranného léčení uloží odsouzenému dohled nad jeho chováním až na dobu pěti let; na výkon dohledu se užije obdobně ustanovení § 49 až 51. O propuštění z ochranného léčení rozhoduje soud.

Posouzení předmětné věci

- 15 Napadeným rozhodnutím bylo obviněnému uloženo ochranné léčení protialkoholní v ústavní formě a to, aniž by byly splněny zákonné předpoklady stanovené v § 99 odst. 2 písm. a) trestního zákoníku, resp. § 99 odst. 1 trestního zákoníku. Okresní soud v Mostě rovněž před vydáním napadeného rozhodnutí v rozporu s § 99 odst. 4 trestního zákoníku nezohlednil léčebné možnosti zdravotnického zařízení, v němž mělo být ochranné léčení vykonáno, a taktéž nevzal v potaz individuální případ obviněného jakožto cizince bez znalosti českého jazyka. Napadeným rozhodnutím tak byl v neprospěch obviněného porušen zákon v ustanovení § 2 odst. 5, odst. 6 trestního řádu, § 96 odst. 1, odst. 2 trestního zákoníku, § 99 odst. 2 písm. a) trestního zákoníku, § 99 odst. 4 trestního zákoníku, čl. 8 odst. 2 Listiny základních práv a svobod a čl. 11 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

Nenaplnění zákonných předpokladů pro uložení ochranného léčení

- 16 Ochranné léčení představuje jedno z možných opatření pro pachatele trestného činu nebo činu jinak trestného. Účelem ochranného léčení je terapeutické působení na pachatele, jehož cílem je vyléčení pachatele trestného činu (nebo činu jinak trestného), či alespoň snížení nebezpečí

dalšího porušení nebo ohrožení zájmů chráněných trestním zákoníkem (srov. Šámal, P. a kol.: *Trestní zákoník*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023.). S ohledem na zásah do základních práv a svobod, jenž je s uložením ochranného léčení, ať už v ambulantní, či v ústavní formě spojen, musí **být předmětná zákonná úprava vykládána restriktivně** (srov. náleží Ústavního soudu ze dne 30. 4. 2019, sp. zn. II. ÚS 2843/18).

- 17 Jedním z předpokladů pro uložení ochranného léčení dle § 99 odst. 2 písm. a) trestního zákoníku (shodně však též podle § 99 odst. 1 trestního zákoníku) je konstatování nebezpečnosti pobytu pachatele trestného činu (nebo činu jinak trestného) na svobodě. Ke zjištění, zda je výše uvedený předpoklad naplněn, nepostačuje pouhá skutečnost, že pachatel spáchal trestný čin (či čin jinak trestný). Povinností soudu je v tomto ohledu zkoumat všechny v úvahu přicházející důkazy, přičemž ani závěr znalce psychiatra není sám o sobě dostatečným podkladem k rozhodnutí soudu o uložení ochranného léčení. Pro závěr o nebezpečnosti pobytu pachatele na svobodě je mj. nezbytné zkoumat stupeň duševní poruchy pachatele, jeho recidivní projevy a obecnou nebezpečnost jeho pobytu na svobodě, přičemž pouhá potencionální nebezpečnost nepostačuje. **Podmínka nebezpečnosti pobytu pachatele na svobodě je splněna pouze za předpokladu, je-li vysoce pravděpodobné, že pachatel trestného činu (nebo činu jinak trestného) znovu spáchá závažnější útok na zájmy chráněné trestním zákoníkem.** Nebezpečnost pachatele soud v tomto ohledu posuzuje podle stavu trvajících v době rozhodování soudu o uložení ochranného léčení (srov. Šámal, P. a kol.: *Trestní zákoník*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023.).
- 18 Nebezpečnost pachatele je rovněž dle § 96 odst. 1 trestního zákoníku jedním z hledisek pro posouzení přiměřenosti uložení ochranného léčení. V kontextu výše uvedeného považují za důvodné blíže citovat závěry Nejvyššího soudu vyplývající z usnesení ze dne 27. 2. 2013, sp. zn. 7 Tdo 98/2013, v němž Nejvyšší soud konstatoval: *„Mezi hlediska přiměřenosti ochranného léčení náleží mimo jiné „nebezpečí, které od pachatele v budoucnu hrozí pro zájmy chráněné trestním zákonem“ (§ 96 odst. 1 tr. zákoníku). **Není-li toto nebezpečí dostatečně konkrétní, nehrozí-li aktuálně, postrádá-li nezbytnou míru reálnosti a má-li jen všeobecný a neurčitý charakter potencionálnosti, nelze ho právě pro nedostatek přiměřenosti akceptovat jako důvod takového zásahu do sféry soukromého života, jakým je uložení ochranného léčení, byť jen v ambulantní formě.**“* K otázce nebezpečnosti pobytu pachatele na svobodě, jenž se dopustil toliko jediného jednání, které by jinak naplnilo znaky trestného činu, pak Nejvyšší soud ve svém usnesení ze dne 15. 12. 2010, sp. zn. 7 Tdo 1526/2010, uvedl: *„Pro správné posouzení nebezpečnosti pobytu pachatele činu jinak trestného na svobodě není možno vyvozovat vždy jenom z jednání, které vykazuje v daném případě jinak znaky trestného činu, ale musí být zjišťován též stupeň duševní poruchy pachatele, z čehož lze dovodit pravděpodobnost možného opakování jednání jinak trestného. **Jen ojedinělé jednání nepřičetného pachatele není v takových případech zpravidla možné považovat za postačující podklad pro právní závěr o nebezpečnosti jeho pobytu na svobodě.**“*
- 19 K předmětné věci je třeba v první řadě uvést, že Okresní soud v Mostě uložil napadeným rozhodnutím ochranné léčení obviněnému dle nesprávného ustanovení trestního zákoníku. Trestní stíhání obviněného bylo usnesením státní zástupkyně OSZ v Mostě pravomocně zastaveno, a to z důvodu, že obviněný nebyl v době činu pro nepřičetnost trestně odpovědný. Za tohoto stavu, rozhodoval-li Okresní soud v Mostě o uložení ochranného léčení, nemohl jej uložit podle § 99 odst. 2 písm. a) trestního zákoníku, neboť obviněný nebyl pachatelem trestného činu (a rovněž jej nespáchal ani ve stavu vyvolaném duševní poruchou). Ochranné léčení mohlo být obviněnému jako pachateli činu jinak trestného uloženo toliko podle § 99 odst. 1 trestního zákoníku.

- 20 Z napadeného rozhodnutí pak dále nelze zjistit, na základě jakých skutečností a jakými úvahami se Okresní soud v Mostě řídil při ukládání ochranného léčení, neboť napadené rozhodnutí neobsahuje v souladu s § 136 odst. 3 trestního řádu odůvodnění. Nicméně s ohledem na důkazy, jež byly provedeny ve veřejném zasedání, se lze důvodně domnívat, že za rozhodující pro uložení ochranného léčení považoval Okresní soud v Mostě výslech znalkyně z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie MUDr. L. R. (dále jen „znalkyně“) zachyceného na protokolu o výslechu ze dne 24. 6. 2020, č. j. KRPU-54989/TČ-2020-040871-SM-COV (dále jen „protokol o výslechu“), v němž znalkyně uvedla: „*Pobyt obviněného D. B. (sic) na svobodě je nebezpečný v souvislosti s jeho závislostí na alkoholu, neboť pokud bude pokračovat v konzumaci alkoholu, nelze vyloučit, že se znovu dostane do závažného stavu (delirium, střední až těžká opilost, apod.). V této souvislosti navrhuji ochranné léčení protialkoholní formou ústavní.*“
- 21 K výše uvedenému je třeba s ohledem na obsah spisového materiálu uvést, že protokol o výslechu znalkyně představuje v předmětné věci jediný důkaz svědčící ve prospěch závěru o uložení ochranného léčení. Ostatní ve věci shromážděné důkazy tomuto závěru nepřisvědčují. Předně znalkyně ve znaleckém posudku zpracovaném ke dni 12. 5. 2020 na č. 1. 137 trestního spisu Policie České republiky, Krajského ředitelství policie Ústeckého kraje, Územního odboru Most, 1. oddělení obecné kriminality sp. zn. KRPU-54989/TČ-2020-040871-SM-COV (dále jen „spis policejního orgánu“) uvedla: „*Pobyt obviněného D. B. na svobodě je do určité míry z psychiatrického hlediska nebezpečný, pokud by pokračoval v pravidelné konzumaci značného množství destilátů denně. V době vyšetření uvedl, že konzumaci alkoholu podstatně omezil. Vzhledem k tomu, že se jedná o občana jiné (sic) státu, který zde nemá pojištění a nemá dostatečné jazykové znalosti, znalkyně nenavrhuje ochranné léčení protialkoholní ani psychiatrické.*“ Svůj závěr znalkyně v následném výslechu před policejním orgánem dne 24. 6. 2020 změnila výše citovaným způsobem bez jakéhokoliv odůvodnění, a to aniž by z její strany došlo k dalšímu vyšetření obviněného, jež by mohlo změnu závěru zapříčinit. Lze se však důvodně domnívat, že ke změně závěru přiměl znalkyni dotaz vyšetřovatele, jenž zněl: „*Zda navrhuje ochranné léčení protialkoholní nebo psychiatrické (bez ohledu na to, zda se jedná o cizince s jazykovou bariérou či zda je pojištěný).*“ Odpověď znalkyně, v níž se k uložení ochranného léčení přiklonila, tak byla formulována na základě hypotetického dotazu vyšetřovatele, a nebylo ji tak možno považovat za přílehavou ke konkrétnímu případu obviněného.
- 22 Zároveň v době, kdy Okresní soud v Mostě rozhodoval o uložení ochranného léčení, uběhlo od jednání, pro něž byl obviněný dříve trestně stíhán, již téměř 8 měsíců. Z opisu rejstříku trestů či z jiného dalšího dokumentu založeného ve spise přitom nevyplývá, že by se obviněný opětovně dostal do stavu deliria, v němž by byl pro své okolí nebezpečný. Okresní soud v Mostě dále při veřejném zasedání nezjišťoval, zda obviněný pokračoval či pokračuje v konzumaci většího množství alkoholu, kterou znalkyně podmínila jeho možnou nebezpečnost. Okresní soud v Mostě se rovněž ve veřejném zasedání nezabýval rozporem mezi závěrem, který znalkyně učinila ve znaleckém posudku, a závěrem, který uvedla při výslechu před policejním orgánem. Za tohoto stavu měla být znalkyně správně Okresním soudem v Mostě předvolána k výslechu, aby mohl být rozpor v jejích závěrech odstraněn.
- 23 S ohledem na uvedené lze konstatovat, že závěr o naplnění předpokladu nebezpečnosti pobytu obviněného na svobodě učinil Okresní soud v Mostě toliko na podkladě výslechu znalkyně, jenž však byl v části návrhu uložení ochranného léčení vzhledem k hypotetickému dotazu vyšetřovatele zcela nepřiléhavý případu obviněného. Jednání obviněného, jež bylo podkladem

pro úvahy soudu o uložení ochranného léčení, bylo přitom ojedinělým excesem obviněného a ze shromážděného důkazního materiálu nic nenasvědčovalo tomu, že by na straně obviněného hrozilo jeho opakování. Nebezpečí, které existovalo v době rozhodování soudu, tak bylo zcela neurčité a dosahovalo toliko pouhé potenciality. Za tohoto stavu Okresní soud v Mostě nemohl dospět k závěru o naplnění předpokladu nebezpečnosti pobytu obviněného na svobodě, neboť neexistoval vysoký stupeň pravděpodobnosti, že se obviněný znovu dopustí útoku na zájmy chráněné trestním zákoníkem. Hrozící nebezpečí tak nebylo možno hodnotit jako konkrétní, aktuální či reálné.

Nedostatečné zjištění léčebných možností ve zdravotnickém zařízení

- 24 Další pochybení, jež je nutno Okresnímu soudu v Mostě vytknout, představuje skutečnost, že tento při ukládání ochranného léčení (ačkoliv pro jeho uložení nebyly splněny zákonné předpoklady viz výše) nezkoumal, zda jsou v Psychiatrické nemocnici Horní Beřkovic (dále jen „*psychiatrická nemocnice*“), v níž mělo být ochranné léčení vykonáno, či v jiném obdobném zdravotnickém zařízení dány léčebné možnosti pro výkon ochranného léčení obviněným.
- 25 Ze spisového materiálu, konkrétně z protokolu o výsledku obviněného ze dne 12. 5. 2020, č. j. KRPU-54989-69/TČ-2020-040871-SM-COV, na č. l. 40 spisu policejního orgánu, vyplývá, že obviněný českému jazyku rozuměl pouze částečně, a z tohoto důvodu v trestním řízení zažádal o přítomnost tlumočnicka. Nedostatek jazykových znalostí na straně obviněného přitom představoval v předmětné věci zásadní skutečnost, neboť ochranné léčení protialkoholní zásadně probíhá prostřednictvím psychoterapie, při níž je znalost jazyka, v němž je terapie vedena, zcela nezbytná. Nedostatečná znalost českého jazyka u obviněného byla taktéž jedním z důvodů, proč znalkyně ve svém znaleckém posudku původně ochranné léčení nenavrhovala. Konkrétně znalkyně ve znaleckém posudku na č. l. 137 spisu policejního orgánu uvedla: „*Vzhledem k tomu, že se jedná o občana jiné (sic) státu, který zde nemá pojištění a nemá dostatečné jazykové znalosti, znalkyně nenavrhuje ochranné léčení protialkoholní ani psychiatrické.*“ Okresní soud v Mostě se výše popsanými skutečnostmi nezabýval a rozhodl o uložení protialkoholního ochranného léčení v ústavní formě. Obviněný byl následně pro výkon ochranného léčení umístěn do psychiatrické nemocnice, v níž ochranné léčení cizinců bez znalosti českého jazyka dosud neproběhlo (viz výpověď MUDr. P. R. při veřejném zasedání před Krajským soudem v Ústí nad Labem na č. l. 62 trestního spisu Okresního soudu v Litoměřicích sp. zn. 24 Nt 47/2021, dále jen „*trestní spis Okresního soudu v Litoměřicích*“) a v níž protialkoholní ochranné léčení bylo vedeno toliko formou terapeutické komunity, jejíž základ představovala skupinová psychoterapie, pro kterou byla nezbytná znalost českého jazyka na úrovni rodilého mluvčího a přítomnost tlumočnicka nebylo možno s ohledem na důvěrnost terapeutického procesu připustit (viz zpráva psychiatrické nemocnice ze dne 10. 12. 2020 na č. l. 42 trestního spisu Okresního soudu v Mostě sp. zn. 5 Nt 27001/2020, dále jen „*trestní spis Okresního soudu v Mostě*“).
- 26 Vzhledem k uvedenému považuji za důvodné dále ve stručnosti shrnout průběh výkonu ochranného léčení obviněným, neboť tento bezprostředně souvisí s vadným postupem Okresního soudu v Mostě při nezkoumání léčebných možností psychiatrické nemocnice, jde-li o léčbu cizinců bez dostatečné znalosti českého jazyka. Bezodkladně po nařízení výkonu ochranného léčení psychiatrická nemocnice upozornila Okresní soud v Mostě ve své zprávě ze dne 10. 12. 2020 na nemožnost výkonu ochranného léčení v jejich zdravotnickém zařízení vzhledem k nedostatečným jazykovým znalostem na straně obviněného. Okresní soud v Mostě v reakci na uvedenou zprávu sdělil psychiatrické nemocnici, že napadené rozhodnutí již nabylo

právní moci a ochranné léčení v ústavní formě musí být zahájeno. Psychiatrická nemocnice následně dne 21. 4. 2021 ochranné léčení obviněného zahájila, přičemž dva měsíce poté podala u Okresního soudu v Litoměřicích, jakožto soudu příslušného pro rozhodnutí o propuštění obviněného z ochranného léčení, návrh na ukončení výkonu ochranného léčení z důvodu, že jeho účelu nelze dosáhnout, neboť obviněný nemá pro léčbu formou skupinové psychoterapie dostatečné jazykové znalosti. Svůj návrh psychiatrická nemocnice následně vzala zpět a u Okresního soudu v Mostě podala dne 28. 7. 2021 podnět k zahájení řízení o předání obviněného k výkonu ochranného léčení do domovského státu, jenž odůvodnila skutečností, že ochranné léčení neplní svůj účel vzhledem k jazykové bariéře na straně obviněného. Ze zcela totožného důvodu podal dne 25. 8. 2021 sám obviněný návrh Okresnímu soudu v Litoměřicích na ukončení ochranného léčení. Návrh obviněného Okresní soud zamítl usnesením ze dne 30. 9. 2021, č. j. 24 Nt 47/2021, z důvodu, že účelu léčby nebylo dosud dosaženo, a nebylo tak možno jej s ohledem na znění § 99 odst. 6 trestního zákoníku ukončit. Proti výše označenému usnesení Okresního soudu v Litoměřicích podal obviněný stížnost, o níž rozhodl Krajský soud v Ústí nad Labem usnesením ze dne 6. 6. 2022, sp. zn. 6 To 384/2021, tak, že předmětné usnesení Okresního soudu v Litoměřicích zrušil a nově rozhodl o propuštění obviněného z ochranného léčení. Za podstatné pro změnu závěru o nutnosti trvání ochranného léčení shledal Krajský soud v Ústí nad Labem především skutečnost, že po vydání předmětného usnesení Okresního soudu v Litoměřicích nastavila psychiatrická nemocnice v případě obviněného zcela nestandardní individuální terapeutický přístup, přičemž k úspěšnosti jeho implementace přispěl i fakt, že si obviněný po dobu strávenou v psychiatrické nemocnici osvojil potřebné jazykové znalosti.

- 27 Z výše uvedeného vyplývá, že obviněný strávil v psychiatrické nemocnici rok a necelé dva měsíce, přičemž téměř polovinu této doby žádná vlastní léčba obviněného neprobíhala. K zahájení léčby došlo až na základě usnesení Okresního soudu v Litoměřicích, jenž zamítnul návrh obviněného na ukončení ochranného léčení. Předmětným rozhodnutím byla psychiatrická nemocnice v zásadě donucena přijmout v případě obviněného zcela specifická opatření, aby bylo možno obviněného vůbec v budoucnu z ochranného léčení propustit. Psychiatrická nemocnice tak v případě obviněného zavedla individuální přístup, přestože ve svých opakovaných podáních soudům uváděla, že v tamním zdravotnickém zařízení probíhá protialkoholní ochranné léčení toliko formou skupinové psychoterapie. K volbě a možnosti zavedení této formy léčby pak značně přispěla skutečnost, že si obviněný po dobu strávenou v psychiatrické nemocnici osvojil minimální nezbytnou znalost českého jazyka.
- 28 V návaznosti na uvedené konstatuji, že v důsledku vadného postupu Okresního soudu v Mostě při rozhodování o uložení ochranného léčení bylo závažným způsobem zasaženo do práv a oprávněných zájmů obviněného. Pokud by se Okresní soud v Mostě dostatečně zabýval léčebnými možnostmi ve spádové psychiatrické nemocnici, jak bylo jeho zákonnou povinností podle § 99 odst. 4 trestního zákoníku, mohl již *ex ante* konstatovat, že ústavní ochranné léčení nelze v této psychiatrické nemocnici s ohledem na formu léčby a jazykovou bariéru na straně obviněného vykonat (či mohl předpokládat, že by léčba probíhala se značnými obtížemi a byla by jí obviněnému způsobena nedůvodná újma ve smyslu § 96 odst. 2 trestního zákoníku). Uložení ochranného léčení v dotčené psychiatrické nemocnici bez zkoumání výše popsaných skutečností tak byly na obviněného i na psychiatrickou nemocnici kladeny nepřiměřené požadavky a léčba obviněného byla v jejich důsledku podstatným způsobem prodloužena.
- 29 Vzhledem ke shora popsaným skutečnostem pak shledávám, že v důsledku všech výše uvedených pochybení Okresního soudu v Mostě při rozhodování o uložení ústavního ochranného léčení, došlo nejen k porušení již zmíněných zákonných ustanovení, rovněž jim

však bylo zasaženo do základních práv a svobod obviněného. Konkrétně byl napadeným rozhodnutím porušen čl. 8 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, neboť obviněný byl omezen na osobní svobodě v rozporu se zákonem, a dále jím došlo k porušení čl. 11 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, jelikož přímým následkem vydání napadeného rozhodnutí byl nezákonný zásah do majetkové sféry obviněného. Obviněný totiž nebyl v době vydání napadeného rozhodnutí zdravotně pojištěn a výkonem ochranného léčení mu vznikl značný dluh na zdravotním pojištění.

- 30 Ve světle všeho výše uvedeného uzavírám, že Okresní soud v Mostě v předmětné věci nedostatečně zjišťoval skutkový stav věci v rozsahu nezbytném pro vydání rozhodnutí. Ke svému závěru o důvodnosti uložení ochranného léčení Okresní soud v Mostě dospěl bez náležitého uvážení všech v úvahu přicházejících důkazů a o uložení ochranného léčení v ústavní formě rozhodl rovněž bez zohlednění individuálních potřeb obviněného a léčebných možností zdravotnického zařízení. Napadeným rozhodnutím Okresního soudu v Mostě tak byl porušen zákon v neprospěch obviněného v ustanovení § 2 odst. 5, odst. 6 trestního řádu, § 96 odst. 1, odst. 2 trestního zákoníku, § 99 odst. 2 písm. a) trestního zákoníku, § 99 odst. 4 trestního zákoníku, čl. 8 odst. 2 Listiny základních práv a svobod a čl. 11 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.
- 31 Závěrem uvádím, že si jsem vědom toho, že ochranné léčení již bylo obviněným vykonáno, nicméně stanovisko Nejvyššího soudu může mít judikaturní význam v otázce ukládání ochranného léčení za ojedinělé jednání pachatele trestního činu či činu jinak trestného, v otázce povinnosti soudů zkoumat léčebné možnosti výkonu ochranného léčení, v otázce postupu soudů při ukládání ochranného léčení cizincům a dále v otázce postupu soudů při ukládání ochranného léčení osobám bez zdravotního pojištění.
- 32 Pro případ, že by Nejvyšší soud dospěl k závěru, že jsou splněny podmínky pro rozhodnutí o této stížnosti pro porušení zákona v neveřejném zasedání, s takovým postupem souhlasím.

Návrh

- 33 S ohledem na výše uvedené si dovoluji Nejvyššímu soudu navrhnout, aby:
- 1) Podle § 268 odst. 2 trestního řádu vyslovil, že usnesením Okresního soudu v Mostě ze dne 11. 11. 2020, č. j. 5 Nt 27001/2020-26, byl porušen zákon v neprospěch obviněného D. B. v ustanovení § 2 odst. 5, odst. 6 trestního řádu, § 96 odst. 1, odst. 2 trestního zákoníku, § 99 odst. 2 písm. a) trestního zákoníku, § 99 odst. 4 trestního zákoníku, čl. 8 odst. 2 Listiny základních práv a svobod a čl. 11 odst. 1 Listiny základních práv a svobod;
 - 2) podle § 269 odst. 2 trestního řádu zrušil usnesení Okresního soudu v Mostě ze dne 11. 11. 2020, č. j. 5 Nt 27001/2020-26, v celém rozsahu, jakož i další rozhodnutí na zrušené rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu;
 - 3) podle § 270 odst. 1 trestního řádu přikázal Okresnímu soudu v Mostě, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl, případně postupoval podle § 271 odst. 1 trestního řádu.

Na vědomí:

- Nejvyšší státní zastupitelství
- Kancelář veřejného ochránce práv, ke sp. zn. 26/2019/SZD/OV
- V kopii:
 Obv. D. B.